

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

ב.

עין משפט
נר מצוה

עו א מיי פיה מהל
אשתו הלכה ו:
עו ב מיי פ"צ מהל
מעשר שני מל ה:
עו ג מיי שם הל' ט:
עו ד מיי פ"ט מהל
סנהדרין הל' ד נסי
קמח ופ"צ מהל ע"ז הל'
טו סמג לאון ספ טו"ע
י"ד ס"ק ספ"ק ט:
פ ה מיי פ"ט מהל
סנהדרין הל' ד נסמן
קמח ופ"צ מהל ע"ז הל'
א סמג שם טו"ע י"ד ס"ק
ספ"ק ט:
פא ו מיי שם סנה'
סנהדרין הל' ד נסי
קמח ופ"צ מהל ע"ז הל'
ז סמג שם טו"ע שם
ספ"ק ט:
ז מיי שם סנה'
הל' ד ס"ק סמג:
פב ה מיי פ"צ מהל
ע"ז הל' יז סמג שם
טו"ע י"ד ס"ק ספ"ק
ח:
פג ט מיי שם הל' א
סמג שם טו"ע י"ד
ס"ק ספ"ק א:
פד ז מיי שם ז סמג
שם טו"ע שם ספ"ק
יא:
פה כ מיי וסמג שם
טו"ע שם ספ"ק י:
פו ל מיי שם הל' טו
סמג שם טו"ע י"ד
ס"ק ספ"ק י:
פז מ ז מיי שם טו"ע
שם ספ"ק ט:

הא בגבולין דוקא. מדנקט והיא שנת מעשר שני והוא צירושלים
שמע מינה דלילו היה בגבולין לוקה שלש: **אמר רבא**
מחיצה לאבול מדאורייתא מחיצה לקאוש מדרבנן. הלכך לגבי דין פדיוה
לא אמרינן ^(א) ממנה שלא הורמו כמי שהורמו דמיין לענין שקלטוהו
ואסור לפדותו אצל לענין שלוקין
בגבולין אמרינן כמי שהורמו דמיין
והיו ראו פני הבית:
רבינא אמר בגון דנקיט ציה
בקניא. הא דלמר
בגבולין לוקה שלש מיירי כשהאיש
עומד ^(ב) בין הקנים ונקיט ליה לקנה
מזבחן ואשמעינן דלוקה דבכך קרית
ציה ראיית פני הבית ולוקה כשאוכלו
במקומו דעדין אינו צפנים לגמרי
^(ג) ולפסוט צעיר דרז פפא:
לחייב ע"ז כל קרחה וקרחה
חיבי דמי אילימא בזה
אחר זה ובחמש התראות פשיטא
אלא בבת אחת ובחדא התראה. וזו
גירסת הספרים והקונטרס לא גרים
צבת אחת אלא צחדא המראה וכן
פ"י לעולם צדא אחר זה ושמה היינו
טעמא משום דלי צבת אחת הכל
קרחה חדא היא ויש ליישב צבת
אחת ומיירי שעשה שיעור ה' קרחות
והוא הדין דצדא אחר זה נמי היה
יכול להקשות אלא הכי קאמר אילימא
גם צבת אחת וצחדא המראה:
לא

לוקה אחת. דלא הוציאה מדי טבל בקריאת שם זה וקאכיל מעשר
ראשון הטבול לתרומת מעשר וקעבר אלאו דטבל אצל איסור תרומה
דקאכיל לייבא דהא כהן הוא ונהי ^(א) אי הוה אמר תרומת מעשר
באמצעותה היו מזי אכיל כולה ולא לקי מידי דהוה ^(ב) תרומת מעשר
לכהן והוא כהן ואמעשר ראשון
ואמעשר שני לא לקי דהא אף לזרים
שרי: הכי גרסינן **טעמא דמעשר**
שני צירושלים ומעשר שני בגבולין
הא מעשר שני בגבולין לוקה שלש:
דעייניה. צירושלים וקרא עליה שם
והדר אפקיה חוץ דחזא מעשר שני
פני החומה הלכך לוקה שלש: אי
הכי מאי למימרא. דבשלמא אי אמרת
מעשר שני בגבולין לוקה שלש אע"ג
דלא חזא פני החומה אשמועינן טבא
דחייבין עליו אע"פ שלא ראה פני
חומה ואיטריך למיתניה משום
דיוקא דידה הא בגבולין אלא אי
אמרת דעייניה ואפקיה מאי למימרא
לא היא איטריכא ולא דיוקא דידה
דהא פשיטא דאפילו כהן לוקה על
הטבל וזר על התרומה ועל מעשר
שני חוץ לחומה: **דעיינה צטינלה.**
להיא אכנה צירושלים דקלטוהו
מחלות למעשר שני העתיד ליתרס
ממנה: **וקסבר מסתוס שלא הורמו**
כמי שהורמו דמיין. דמי כמאל דעיל
מעשר שני צעיינה דהוה ליה ראה
פני החומה והלכך כי אפקה לוקה
עליו ובגון דאפקה נמי צטינלה:
^(א) **שנגמרה מלאכתה.** למעשר כדמפרש
צורעים (מעשרות פ"א מ"ה) מלאמתי
גמר מלאכתה למעשר בחיטין משימרח
הכרי דביועין משיפקסו כו': **שיפדה**
מעשר שני. עדיין יש לו פדיוה דכיון
דלא נגמרה מלאכתה לא אמרינן כמי
שהורמו דמיין ורעה פני החומה ואין
לו פדיוה: **יחזור מעשר שני ויאכל**
צירושלים. דקסברי צית שמאי כמי
שהורמו דמיין: **יפדה ויאכל ככל**
מקום. מדמתני רבי יוסי אליבא
דבית הלל יפדה ש"מ דהכי סבירא ליה
דבית שמאי במקום צית הלל אינה
משנה ^(א) ומדקאמר יפדה ש"מ דמתנות
שלא הורמו לאו כמי שהורמו דמיין
ולא ראה פני החומה ויש לו פדיוה
ואי ס"ד כו': **רבינא אמר.** הא
דעייקין לעיל הא בגבולין לוקה שלש
וקא צעית מאי למימרא איטריך
בגון דנקיט ליה בקניא וקא משמע

(א) [מדרס פה. קדושין נח:
ב"ב קכב: חולין קל: בסוכות
י"א, (ז) ז"ל והתנן:
(ג) [מש"פ פ"ג מ"ו,
(ד) סנהדרין ק"ג. ע"ש ב"מ
נג: ע"ש, (ה) ס"א רבא,
(ו) [לעיל ט"ז, (ז) שפועות ב:
ו"ע"ש מוס' ד"ה חייב,
(ח) [ע"י מוס' שפועות ג. ד"ה
ועל, (ט) מ"ד מ"ז, (י) קדושין
ל"ו, (יא) וינמות ה. ושי"ן,
(ב) [בס"פ: דהא, (ט) ז"ל
אחר ד"ה שפועות,
(ג) [בסוכות ל"ז, (ד) ר"ת כן
שמעתי וגירסת רש"י וכו'
הוא וג' רש"י יס כאן
נגמס, (ט) ג"י מהר"ס
מנפסס,

תורה אור השלם

1. לא יקראו קרחה
בראשם ופאת וקם לא
יגלוהו ובבשרם לא
ישירו שריות:
2. גנים אהם לז'
אלהיהם לא תתגדו
ולא תשימו קרחה בין
עניכם למות:

הגהות הב"ח

(א) גמרא ואע"ג דלא
רואה וכו' דעייניה
ואפקה וכו' בגון דעייניה
בטיבולה וקסבר מתנות:
(ב) שם במשנה שריטה
(אחת) חז"מ וי"צ ס"א
אינו: (ג) רש"י ד"ה לוקה
וכי ונהי דאי: (ד) ד"ה
והמקף פאת רחש מוסס.
י"צ כלומר צית ציה דבר
חשש ע"ל בפס"י י"ט
פירקין: (ה) ד"ה חייב
וכי דמייתין מקרא לחייב
ע"ל כל קרחה וכו' ואמר
וה"ה הכא דהכל לא לוקה
וכי כולי האי אלא
ממשעות' ובראמתי
לקמן בדף זה ריש ע"ב
דסיפיה וכו' תמס וגמגוס
דסי"ד: (ו) ד"ה הכי
גרסינן וכו' יתירה הוא.
י"צ ס"א דאמרינן לקמן
דסיפיה לה' אצטעומי
נשא דלע"ג דליכא אלא
חדא המראה מחייבין עלה
חמש: (ז) תוב' ד"ה אמר
וכי לא אמרינן מתנות
וכי שקלטוהו מחיצות
ואסור לפדותו אצל לענין
שלוקים בגבולין על
אכילתו אמרי' כמי:
(ח) ד"ה רבינא וכו' לגמרי
ותפשוט:

לעני רש"י

גיטפס"א. דער. קרה.
מנכ"ט [מינכ"טו"ן]. מסור.

מתני' יהקורח קרחה בראשו יהמקף פאת ראשו יהמשיחית פאת זקנו
יהשורט שריטה אחת על המת חייב ^(א) שריט שריטה ^(ב) אחת על חמשה
מותים או חמש שריטות על מת אחד חייב על כל אחת ואחת ^(ג) על הראש
שתים אחת מכאן ואחת מכאן ^(ד) על הזקן שתים מכאן ושתים מכאן ואחת
מלמטה רבי אליעזר אומר אם גיטלו כולן כאחת אינו חייב אלא אחת
^(ה) ואינו חייב עד שיטלנו בתער רבי אליעזר אומר אפילו לקטו במלקט
או ברהיטני חייב: **גמ'** תנו רבנן ^(א) לא יקרחו יכול אפילו קרח ארבע
וחמש קריחות לא יהא חייב אלא אחת תלמוד לומר קרחה ^(ב) לחייב
על כל קרחה וקרחה בראשם מה תלמוד לומר לפי שנאמר ^(ג) לא
תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עניכם למת יכול לא יהא חייב אלא על
בין העינים בלבד מנין לרבות כל הראש תלמוד לומר בראשם לרבות
כל הראש ואין לי אלא ^(ד) בכהנים שריבה בהן הכתוב מצות יתירות ישראל
מנין נאמר כאן קרחה ונאמר להלן קרחה מה להלן חייב על כל
קרחה וקרחה וחייב על הראש כבין העינים אף כאן חייב על כל קרחה
וקרחה וחייב על הראש כבין העינים ומה להלן על מת ^(ה) כאן על מת
הני ד' וה' קריחות ה"ד אילימא בזה אחר זה ובחמש התראות פשיטא
אלא

ולוקה משום לא תוכל אי הדר ארחקיה ואכליה ותפשוט מינה צעיר דרז פפא דצעא לעיל:
מתני' הקורח קרחה צדאשו. על המת כדמפרש בגמרא: **והמקף פאת ראשו.** ^(א) משום דצעו למימר הי יניחו פאתי ראשו נקיט ליה:
שרט. עושה חצורה צענטום משום צער מתו: **השורט שריטה אחת על המס חייב.** הכא לאו דוקא נקט שריטה אחת אלא משום דצעו לפלוגי
לקמיה צין שריטה אחת לשתי שריטות נקיט ליה נמי הכא וכמדומה דלא גרסינן ליה: **שריטה אחת על ה' מפס או ה' שריטות על מס**
אחד. בגמרא מרבי ליה דחייב על כל אחת ואחת: **חייב על הראש.** על הקפת הראש חייב שתי מלקיות דשתי פאות יש לו לראש שהראש
כשתי חמיות מקום השיער חמיה אחת ומקום הפנים והזקן חמיה אחת ומתבטרת זו עס זו צדא האזן מלפניו מקום שלוועין טפפליא
ושם נקרא פאה ששם סוף הראש מקום חיבור הפרקים וגמלא שיש לו שתי פאות צדעא מכאן וצדעא מכאן וחייב עליהן שתיים אפילו
נטלן צבת אחת צשתי ידיו ואע"ג דחד התראה קא מתרה ליה אל תקיף דזיל הכא פאה איכא חיל הכא פאה איכא כדאמר לקמן גבי קרחה
וגבי שריטה דמייתין ^(א) חייב על כל קרחה וקרחה ועל כל שרט ושרט ונהי דהכא לא לריך לאחויי מקרא דמסתמא כי היכי דאמרינן ושרט
לחייב על כל שרט ושרט ה"ג אמרינן פאת לחייב על כל פאה ופאה דהא לאו מיתורא דקרא דמענין ליה כולי האי כ"ש וגמגוס כדאמרינן
לקמן דסיפיהו לחמש אצבעתיה נשא דאע"ג דליכא אלא חדא התראה מחייבין ליה חמש: **שפס מלאן.** חמש פאות יש לו לזקן אחד
למטה מן האזן מקום שלחי התחתון יוצא ומתפרד שם ושם נקרא פאה צחדו של לחי צבולט לחוך ששם מתחלת הזקן וכל מה שלמעלה עד
הצדעא ככלל פאת הראש היא ושתי השיצולות כל אחד מהן לסוף הלחי ונקרא פאה ואחת מלמטה שיער צצין השיצולות צאמנע הסנטר
שלוועין מנכ"ט: ואינו חייב עד שיטלנו **צער.** תנא קמא קאמר לה ורבי אליעזר פליג עליה: **גמ'** הכי גרסינן לא יקרחו קרחה
יכול אפילו קרח כו' תלמוד לומר קרחה. דקרא יתירא ^(א) הוא: **צדאש מה תלמוד לומר.** לאו דוקא קאמר ליה דהא ודאי איטריך
משום דהוה אמינא קרחה כל דהו אלא מידרש קא דריש ליה צדאש משמע כל הראש שלפי שאמר כו' ולא ספודדו. צישראל כתיב
ולא יקרחו צכהניס: צין העינים. צדאש סמוך לפדעת: ואין לי. דחייב על כל הראש אלא כהנים דהואו צכהניס כתיב: